

Wyrok z dnia 11 kwietnia 2000 r.

I PKN 590/99

Przewidziany w art. 52 § 2 KP miesięczny termin do złożenia oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia rozpoczyna bieg od zawiadomienia o przyczynie uzasadniającej to rozwiązanie osoby lub organu zarządzającego zakładem w imieniu pracodawcy lub innej osoby upoważnionej do dokonywania w imieniu pracodawcy czynności prawnych z zakresu prawa pracy.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2000 r. sprawy z powództwa Katarzyny C. i Bogdana J. przeciwko Bankowi Z. Spółce Akcyjnej w W. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda Bogdana J. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu z dnia 1 lipca 1999 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację,
2. zasądził od Bogdana J. na rzecz strony pozwanej 100 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu wyrokiem z dnia 1 lipca 1999 r. [...] oddalił apelacje Katarzyny C. i Bogdana J. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Opolu z dnia 29 stycznia 1999 r. [...], oddalającego powództwa apelujących o przywrócenie do pracy w Banku Z. S.A. w W.

Powódka była zatrudniona u strony pozwanej na podstawie umowy o pracę od dnia 1 lutego 1993 r. Od sierpnia 1996 r. pełniła obowiązki Naczelnika Wydziału Kredytów w Oddziale w O. Do jej obowiązków należało między innymi pełnienie nadzoru nad prawidłowością stosowania obowiązujących w Banku procedur kredytowych, ocenianie propozycji kredytowych pracowników, inicjowanie i organizowanie zadań

wydziału w przedmiocie odzyskiwania kredytów zagrożonych w spłacie, sprawowanie zastępstwa za Dyrektora Oddziału.

Powód był zatrudniony w pozwanym Banku na podstawie umowy o pracę od 1 marca 1990 r., ostatnio na stanowisku Dyrektora Oddziału w O. Do zakresu jego obowiązków należało prawidłowe i skuteczne wykonywanie zadań jednostki zgodnie z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, decyzjami prezesa Zarządu i Zarządu Banku oraz zarządzanie płynnością jednostki, planowanie przychodów i kosztów działalności jednostki w sposób oszczędny i efektywny, kontrola realizacji tych planów, organizowanie obsługi klientów i sprzedaży produktów Banku w sposób sprawny, efektywny i bezpieczny.

W dniach od 16 czerwca do 10 lipca 1998 r. w Oddziale Banku Z. S.A. w O. zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w celu zbadania prawidłowości dokonywanych przez ten Oddział transakcji wykupu wierzytelności i dyskonta weksli. Ustalono, że powodowie w transakcjach wykupu weksli nie przestrzegali trybu podejmowania decyzji kredytowych oraz wymogów procedury kontrolnej. Nie dokonywano oceny zdolności kredytowej zarówno zbywców, jak i dłużników. Bez uzasadnienia stosowano w odniesieniu do kontrolowanych podmiotów uproszczoną procedurę oceny zdolności kredytowej. Objęte kontrolą podmioty nie powinny być, według rewidentów, kredytobiorcami Banku ani stronami transakcji bankowych. Niektóre kredyty opiniowane były przez komitet dyskontowy (w skład którego wchodził powódowie, główny księgowy, inspektor opiniujący i radca prawny) pozytywnie bez oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy. W dniu 1 września 1998 r. rewidenty Biura Rewizji przedstawili jego Dyrektorowi pisemne wyniki kontroli. Powód zapoznał się z wnioskami pokontrolnymi w dniu 2 września i w pięciu punktach zgłosił do protokołu zastrzeżenia. W protokole skreślono niektóre akapity. W dniu 7 września 1998 r. sprawozdanie z przeprowadzonej w Oddziale kontroli przedstawiono prezesowi Zarządu Banku z pismem przewodnim dyrektora Biura Rewizji datowanym na 4 września. W dniu 6 października 1998 r. strona pozwana złożyła powódce oświadczenie woli o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia. W tym samym dniu złożono także powodowi oświadczenie woli o rozwiązaniu z dniem 7 października 1998 r. umowy o pracę bez wypowiedzenia wobec podejmowania decyzji o udzielaniu kredytów dyskonta weksli i wykupu wierzytelności bez oceny zdolności kredytowej, a w szczególności pomijanie opinii komitetu kredytowego przy podejmowaniu decyzji kredytowych, kontynuowanie współpracy z podmiotami, których transakcje finansowe

dokonywane na rachunkach bankowych wzbudzały podejrzenie co do ich legalności.

W ocenie Sądu, wyniki postępowania wyjaśniającego potwierdzające zaniebdania w zakresie działalności kredytowej Oddziału Banku Z. w O. dowodzą ciężkiego naruszenia przez powodów podstawowych obowiązków pracowniczych i stanowią uzasadnioną przyczynę rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Swoim zachowaniem Katarzyna C. i Bogdan J. narazili pozwanego na stratę w kwocie około 8 milionów zł w chwili rozwiązania stosunku pracy. Straty te mogą znacznie przekraczać tę kwotę. Zgodnie z § 39 Statutu Banku Z. S.A., czynności z zakresu prawa pracy dokonuje Prezes Zarządu lub upoważniony przez niego pracownik. Prace rewidentów zakończone zostały w dniu 1 września 1998 r., zaś dyrektor Biura Rewizji pismem z dnia 4 września wystąpił do Prezesa Zarządu z wnioskiem o rozwiązanie umów o pracę z powodami. Prezes Zarządu otrzymał to pismo w dniu 7 września, czyniąc na wniosku odrębną adnotację (5 i 6 września 1998 r. były dniami wolnymi od pracy). Dyrektor Biura Rewizji nie mógł podejmować decyzji w kwestii rozwiązania z powodami umów o pracę, albowiem, zgodnie z § 9 ust. 3 zarządzenia z dnia 29 grudnia 1996 r. Prezesa Zarządu Banku Z., do jego obowiązków należy informacja o wynikach kontroli. Miesięczny termin do rozwiązania z powodami stosunku pracy rozpoczął bieg w dniu 7 września 1998 r. i został przez pracodawcę zachowany.

Wyrok Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył kasacją Bogdan J. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego „poprzez niewłaściwe zastosowanie oraz błędną wykładnię art. 52 § 1 i 2 KP przez przyjęcie, że data powzięcia wiadomości przez Dyrektora Biura Rewizji Banku Z. S.A. o okolicznościach uzasadniających rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie rozpoczyna biegu 1- miesięcznego terminu o którym mowa w art. 52 § 2 K.p.”, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie odszkodowania w wysokości wynagrodzenia za okres wypowiedzenia w kwocie 12.737,49 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz o zwrot kosztów procesu. Pełnomocnik skarżącego twierdzi, że miesięczny termin do złożenia oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia należy liczyć od powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy przez Dyrektora Biura Rewizji, tj. od 1 września 1998 r. Jego zdaniem, kategoria osób uprawnionych do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy obejmuje innych, poza Prezesem Zarządu, członków kierownictwa pozwanego Banku, w tym „ tych wszystkich pracowników, do których obowiązków pracowniczych

należało informowanie Prezesa Zarządu o takich zdarzeniach”, które uzasadniają rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia. Nadto, polemizuje z hipotetycznym stwierdzeniem Sądu, pomieszczonym w przedostatnim zdaniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku [...], że nawet przy założeniu przekroczenia terminu przez stronę pozwaną, przywrócenie powoda do pracy, zważywszy okoliczności sprawy, pozostałoby w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

W odpowiedzi na kasację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pełnomocnik Bogdana J. powołał jako podstawę kasacyjną naruszenie prawa materialnego. Według art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji. Wobec braku zarzutu procesowego, ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku należy uznać za prawidłowe. W tej sytuacji jest nimi związany także Sąd Najwyższy.

Zgodnie z art. 52 § 1 pkt 1 KP pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia w razie ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych. Sąd drugiej instancji ustalił, że Bogdan J., tolerując przez kilka lat praktykę udzielania kredytów niezgodną z przepisaną procedurą, a nawet jako członek komitetu dyskontowego uchylając tej procedurze, narażając swoim zachowaniem stronę pozwaną na stratę w kwocie około 8 milionów złotych, w sposób ciężki naruszył podstawowe obowiązki pracownicze. Tym samym prawidłowo wyłożył i zastosował art. 52 § 1 pkt 1 KP. Według art. 52 § 2 KP prawo do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia wygasa po upływie miesiąca „od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy.” Pracodawcą powoda był Bank Z. S.A. w W. – jednostka organizacyjna zatrudniająca pracowników (art. 3 KP). Stosownie do art. 3¹ § 1 KP „za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba.” O tym, kto dokonuje czynności prawnych w imieniu pracodawcy, rozstrzygają przede wszystkim przepisy określające strukturę organizacyjną zakładu. Statut Banku Z. S.A. w § 39 zastrzega dokonywanie tych czynności dla Prezesa Zarządu lub pracownika przez niego upoważnionego. Do dokonywania czynności w sprawach z

zakresu prawa pracy z pracownikami Oddziałów Banku upoważnieni zostali przez Prezesa Zarządu Spółki dyrektorzy tychże oddziałów. Zgodnie z § 9 ust. 3 zarządzenia Prezesa Zarządu Banku Z. S.A. z dnia 29 grudnia 1996 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Audytu i Kontroli Wewnętrznej, Dyrektor Biura Rewizji przedkłada Prezesowi Zarządu informację o wynikach kontroli wraz z wnioskami. Ze względu na zakres kompetencji Dyrektora Biura Rewizji nie można mu przypisać uprawnień pracodawcy. Pełnomocnik skarżącego popełnia błąd identyfikując obowiązek wystąpienia z wnioskiem „personalnym” z podjęciem decyzji „personalnej”, tj. ze złożeniem oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy. Sąd drugiej instancji właściwie zinterpretował postanowienia powołanych aktów wewnętrznych obowiązujących u strony pozwanej, przyjmując, że osobą uprawnioną do rozwiązania umowy o pracę z Bogdanem J., jako dyrektorem Oddziału Banku, był Prezes Zarządu Spółki. Powzięcie przez niego wiedzy o naruszeniu przez powoda w sposób ciężki podstawowych obowiązków pracowniczych należało traktować jako „uzyskanie przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy”. Dzień przedstawienia przez Dyrektora Biura Rewizji Prezesowi Zarządu Banku Z. sprawozdania z kontroli przeprowadzonej w Oddziale w O. wyznacza początkowy termin miesięcznego okresu z art. 52 § 2 KP. Ocena, że miesięczny termin do rozwiązania umowy o pracę został przez stronę pozwaną zachowany, jest w pełni usprawiedliwiona. Z protokołem pokontrolnym z dnia 1 września 1998 r. powód zapoznał się w dniu 2 września i wniósł do niego zastrzeżenia. Zostały one częściowo uwzględnione, a ostateczny, skorygowany tekst protokołu z wnioskami pokontrolnymi został przedstawiony Prezesowi Zarządu Banku w dniu 7 września 1998 r. Zważywszy, że dni 5 i 6 września były dniami wolnymi od pracy, trudno Dyrektorowi Biura Rewizji przypisać opieszałość. Ponieważ termin oznaczony w miesiącach kończy się w dniu, który datą lub nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu (art. 112 KC w związku z art. 300 KP), termin do złożenia Bogdanowi J. oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia upływał w dniu 7 października 1998 r. Oświadczenie woli tej treści strona pozwana złożyła powodowi w dniu 6 października 1998 r., a zatem w okresie miesiąca, licząc od uzyskania przez pracodawcę wiadomości o okoliczności uzasadniającej rozwiązanie umowy. Zarzut naruszenia art. 52 § 2 KP jest w opisaney sytuacji nieuzasadniony.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====